

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยในการแสดงความคิดที่สำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม มนุษย์สามารถใช้ภาษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นคลอจนประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง การมีภาษาประจำชาติจึงนับว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยทำให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และก่อให้เกิดความสามัคคีช่วยการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกและรวดเร็ว ทำให้สามารถรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและรับทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องฟังคำบอกเล่าของผู้อื่น สำหรับชนชาติไทยใช้ภาษาไทยเป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตไม่ว่าจะเป็นการส่งข่าวสาร การศึกษาเล่าเรียน หรือการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ภาษาไทยยังใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่งอีกด้วย ดังที่สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (๒๕๒๓ : ๒-๓) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม การที่คนไทยในปัจจุบันนี้สามารถคงความเป็นไทยมีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทยหรือที่เรียกกันว่าวัฒนธรรมกัน ก็เพราะเรามีภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดนั่นเอง โดยสอดคล้องกับกระแสพระคำรัสของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามมรราชกุมารี ที่ไต่พระราชนิพนธ์พระราชนิพนธ์รางวัลการประกวดทำนองเสนาะของกรมศิลปากร เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๑ ความว่า

ภาษานอกจากจะใช้ในการสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของชนทั่วโลกแล้วยังเป็นสิ่งแสดงในเห็นวัฒนธรรม อารยธรรมไทยเป็นอารยประเทศซึ่งมีขนบประเพณี ศิลปกรรม วรรณคดี และภาษาซึ่งเจริญรุ่งเรืองมาแต่อดีตกาล เราผู้เป็นอนุชนจึงควรภูมิใจช่วยกันผูกพันรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สันทางปัญญาที่บรรพบุรุษไทยดุษฎีสร้างสรรคขึ้นไว้ให้เจริญสืบไป . . .

ความสำคัญของภาษาไทยอีกประการหนึ่งก็คือสร้างความเป็นอันหนึ่งใจเดียวกันของคนไทย และความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๓ : ๒-๓)

กล่าวว่า "ชาติต้องมีภาษาของตนเอง จะใช้ภาษาของคนอื่นในการติดต่อราชการและกิจการใหญ่ ๆ ของชาติได้อย่างไร การชาติภาษาเป็นการชาติเอกลักษณ์ที่สำคัญยิ่ง..." นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องในวงการศึกษาทุกฝ่ายได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภาษาไทยในฐานะภาษาของชาติหรือภาษาประจำชาติ ไซ้เป็นสื่อกลางกันทั่วประเทศครั้งที่ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (๒๕๒๗:๑) กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาษาไทยเป็นสื่อกลาง เสริมสร้างวัฒนธรรม สำแดงเอกลักษณ์ พิทักษ์เอกราช ประสาทวิทยา พัฒนาความคิด กอบกิจการงาน และประสานสามัคคี

เนื่องจากภาษาไทยมีความสำคัญมากต่อชนชาติดังกล่าวแล้ว การรักษาและสืบทอดภาษาไทยจึงเป็นภาระสำคัญที่คนไทยทุกคนจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยรักษาและสืบทอดภาษาไทยให้เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงสืบไป การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมีความสำคัญมาก ดังที่ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (๒๕๒๓ : ๓) กล่าวว่า "การสอนภาษาของชาติควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งในวงการศึกษา" และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ บุญถิ่น อัตถากร (๒๕๑๒ : ๑๒) ที่กล่าวโดยสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาไทยเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญ เพราะภาษาไทยเป็นปัจจัยและเครื่องมือในการศึกษาวิชาการทุกแขนง ดังนั้นสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง

จากเหตุผลดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดวิชาภาษาไทยให้เป็นวิชาบังคับของหลักสูตรที่นักเรียนทุกคนต้องศึกษาดังแต่เริ่มเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นหลักสูตรได้มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยดังนี้

๑. ให้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติและเป็นปัจจัยที่ช่วยบำรุงความสามัคคีของประชาชาติ
 ๒. ให้เข้าใจว่าการใช้ภาษาได้ดีเป็นการช่วยให้เกิดความร่วมมือของคนในชาตินำมาซึ่งความสมัครสมานกัน และทำให้สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ได้โดยมีประสิทธิภาพ
 ๓. ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้โดยรู้ที่เหมาที่ควรความวัยและศักยภาพของนักเรียน เพื่อประโยชน์ทั้งในการศึกษาวิชาต่าง ๆ และในการดำเนินชีวิต
 ๔. ให้ความรู้ใคร่รู้ใคร่เรียน หอใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านและฟัง
 ๕. ให้สามารถคิดค้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ใคร่ฟังใคร่อ่านโดยใช้
- วิจารณ์ญาณ คือพยายามขบปัญหาเหล่านั้นเมื่อเกิดปัญหา มีความคิดแจ่มแจ้งขึ้นเป็นลำดับ และ

นำผลจากการศึกษาค้นคว้าที่ถูกต้องไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

๖. ให้สามารถพิจารณาหนังสือ งานเขียน งานประพันธ์ที่ได้อ่านให้เห็นทั้งส่วนดี และส่วนบกพร่อง

๗. ให้เห็นค่าของวรรณคดีและเห็นความสำคัญของงานประพันธ์กับการใช้ภาษา โดยมีรสนิยมว่าเป็นสิ่งสำคัญในวัฒนธรรมของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๒๔ : ๘)

จากจุดประสงค์จะเห็นว่า การเรียนรู้วิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนต้องเรียนรู้ให้เกิดทักษะทั้ง ๔ ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะมีการใช้ภาษาไทยอยู่เป็นปกติธรรมดาในชีวิตประจำวันก็ยังคงพบว่าการใช้ภาษาไทยของคนไทยนั้นไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร โดยเฉพาะทักษะการแสดงออกทางภาษา คือ การพูด และการเขียน เพราะพบว่ายังมีความบกพร่องอยู่เป็นอันมาก ดังที่ รุประนีย์ นาครทรรพ (๒๕๑๖ : ๒๒๘-๒๒๙) ได้แสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า ปัญหาการพูดที่พบอยู่ในทุกวันนี้ คือ ยังมีคนบางกลุ่มพูด "ร, ล" ไม่ชัดแล้วยังออกเสียงควบกล้ำไม่ชัดอีกด้วย ส่วนเรื่องการเขียนนั้น ละเอียด โปะะกฤษณะ (๒๕๐๘ : ๕) ได้กล่าวว่า "...คนไทยเรา ส่วนมากเขียนหนังสือไม่ค่อยจะถูก ไม่ระมัดระวังในการเขียนพยางค์ สระ ตลอดจนการวางรูปวรรณยุกต์..." และสุนันทา ไสร้จ้ง (๒๕๒๔ : ๕.-๕๒) ได้สำรวจความสามารถทางการเขียนสะกดการันต์ การศึกษามูลเหตุแห่งการเขียนผิดและแนวทางในการแก้ปัญหา เรื่องการเขียนสะกดการันต์ผิดของนิสิต นักศึกษา ในมหาวิทยาลัย พบว่าสาเหตุสำคัญของการเขียนคำผิด ๆ นั้นเป็นเพราะผู้เขียนเขียนคำบางคำตามการออกเสียงของตนเอง ดังนั้น ด้วยเหตุนี้นักเรียนในส่วนภูมิภาคย่อมมีข้อบกพร่องในการเรียนภาษาไทยมากกว่านักเรียนในส่วนกลาง เพราะนักเรียนในส่วนภูมิภาคไม่ได้ใช้ภาษาไทยกลางที่เป็นภาษามาตรฐานของประเทศอยู่ตลอดเวลา คือต้องใช้เวลาเป็นภาษาแรกเมื่อต้องใช้เวลาไทยกลางอีกเป็นภาษาที่สอง จึงเกิดปัญหาการใช้ภาษาขึ้น ดังที่ พัทธมพร สุทธิยานุช (๒๕๒๔ : ๑) ได้วิจัยพบว่าในกรณีที่เด็กใช้สองภาษาเด็กยอมเคยชินกับภาษาแรกที่เรียกว่าภาษาถิ่นมาตั้งแต่เกิดมากกว่าภาษาที่สองหรือภาษากลางทำให้ผลต่อการฟัง พูด อ่าน เขียน ในโรงเรียนมาก และสอดคล้องกับ สุจริต เทียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (๒๕๒๔ : ๕) ที่กล่าวไว้ว่า "...นักเรียนที่มาจากต่างจังหวัดและใช้ภาษาถิ่นจะมีความยากลำบากในการเรียนภาษา ทำให้เกิดความไม่มั่นใจ ขาดทักษะในการใช้ภาษาไทยอาจเป็นเพราะไม่ได้ใช้ภาษาไทยอย่างสม่ำเสมอ หรือจะใช้ก็ต่อเมื่อเวลาอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น..." นอกจากนี้

นางเยาว์ แขงเพ็ญแข (๒๕๒๕ : ๑๓-๑๔) ได้ให้ความเห็นซึ่งสรุปได้ว่า ลักษณะแตกต่างของ
 ภาษาถิ่นกับภาษาไทยกลางที่เด็กจะต้องเรียนเมื่อมาโรงเรียนนั้น ทำให้เกิดปัญหาแก่เด็ก
 หลายประการทั้งด้านการเรียนและสุขภาพจิต เพราะภาษาถิ่นที่เด็กใช้พูดนั้นเหมาะที่จะเป็น
 พื้นฐานอย่างดีที่สุดสำหรับที่จะเรียนเขียนและอ่านภาษาถิ่นเท่านั้นไม่ใช่เรียนเขียนอ่านภาษาไทย
 จึงทำให้เด็กและครูยอมประสบปัญหาทั้งสองฝ่าย และปัญหานี้ย่อมทำให้เกิดผลเสียในการเรียน
 การสอนภาษาไทย มีผลทำให้ประสิทธิภาพทักษะทางภาษา คือ การฟัง พูด อ่านและเขียนของ
 นักเรียนต่ำ และส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ไปด้วยเพราะภาษาไทยเป็นแกน
 การเรียนของทุกวิชา ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าภาษาถิ่นที่ใช้พูดที่บ้านนั้นมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ใน
 การเรียนวิชาภาษาไทย

สำหรับเขตการศึกษา ๘ ไคแก จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำปาง ลำพูน
 แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน นักเรียนเหล่านี้ยังคงใช้ภาษาถิ่นล้านนาในชีวิตประจำวัน ไม่ได้ใช้
 ภาษามาตรฐานตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อนักเรียนอยู่ในโรงเรียนและต้องใช้ภาษาไทยมาตรฐาน
 จึงมีปัญหาและอุปสรรคในการใช้ภาษาไทยเพราะภาษาถิ่นล้านนากับภาษาไทยมาตรฐานมี
 ความแตกต่างกัน ทั้งที่ สุไร พงษ์ทองเจริญ และคนอื่น ๆ (๒๕๒๕ : ๑๒) ได้ทำการวิจัย
 เรื่องการศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือในการเรียนภาษาไทยกลาง พบว่าภาษาถิ่นเหนือ
 แตกต่างจากภาษาไทยกลางเป็นอันมาก เมื่อนักเรียนเริ่มเรียนภาษาไทยกลางจึงคล้ายกับ
 นักเรียนเริ่มเรียนภาษาใหม่ทั้งภาษาในขณะที่นักเรียนใช้ภาษาไทยกลางลักษณะการแทรกแซง
 ของภาษาถิ่นเหนือจึงปรากฏชัดเจน เมื่อเป็นเช่นนี้ทักษะการเรียนภาษาไทยของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา ๘ ย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความบกพร่องขึ้นได้ เพราะวิชา
 ภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องอาศัยทักษะ เมื่อมีข้อผิดพลาดในทักษะหนึ่งก็จะเชื่อมโยงไปสู่อีก
 ทักษะหนึ่งได้

อนึ่งทักษะการแสดงออกทางภาษา คือ การพูดและการเขียนนั้นเป็นทักษะที่มีความ
 สัมพันธ์กันเป็นอย่างยิ่ง ทั้งที่ สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (๒๕๒๓ : ๑๑๖)
 กล่าวไว้ว่า "...นักเรียนที่เขียนได้ดีมักจะเป็นผู้ที่มีทักษะการพูดที่ดีด้วย..." เช่นเดียวกับ
 สมบัติ มหารศ (๒๕๒๓ : ๔๒) ที่กล่าวสรุปได้ว่า ถ้านักเรียนพูดไม่เก่งก็ย่อมจะเขียนอะไรไม่ได้ดี
 เช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้เมื่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา ๘ พูดภาษาไทย
 มาตรฐานและออกเสียงเพี้ยนไปเพราะอิทธิพลของภาษาถิ่น นักเรียนเหล่านี้ก็ย่อมจะเขียนผิด
 ไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เออเนส ฮอร์น (Ernest Horn ๑๙๖๐ : ๑๔๕)

ที่กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้เขียนหนังสือผิดประการหนึ่งก็คือ มาจากอิทธิพลของภาษาถิ่น
 ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และคลุกคลีกับนักเรียนในท้องถิ่น
 ลานนามาเป็นเวลานาน จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับอิทธิพลของ
 ภาษาถิ่นลานนามามีต่อทักษะการพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 ตอนต้น ในเขตการศึกษา ๘ ในเรื่องการออกเสียง ความหมายของคำศัพท์ และไวยากรณ์
 อย่างเป็นทางการ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารและครูภาษาไทยในการที่จะปรับปรุงแก้ไขและ
 พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับอิทธิพลของภาษาถิ่นลานนามาที่มีต่อ
 ทักษะการพูด และการเขียนภาษาไทย ในเรื่องการออกเสียง ความหมายของคำศัพท์ และ
 ไวยากรณ์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตการศึกษา ๘

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๘ คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน
 พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน
๒. หัวข้อที่ศึกษาจะเกี่ยวข้องกับทักษะการพูด และการเขียนในเรื่องการ
 ออกเสียง ความหมายของคำศัพท์ และไวยากรณ์เท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

๑. ครูภาษาไทย หมายถึง ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
 ปีการศึกษา ๒๕๒๔ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๘
๒. อิทธิพล คือ อานาจที่สามารถบังคับกาลให้ผู้อื่นต้องคล้อยตาม หรือทำตาม
 ในที่นี้หมายถึง ภาษาถิ่นลานนามาทำให้การพูด และการเขียนภาษาไทยเปลี่ยนไปจากภาษา
 ไทยกลาง ในด้านการออกเสียง ความหมายของคำศัพท์ และไวยากรณ์
๓. ภาษาไทยกลาง หมายถึง ภาษาไทยที่ใช้เป็นภาษาราชการ

๔. ภาษาลานนา หมายถึง ภาษาที่ใช้พูดสำหรับติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันของคนในเขตการศึกษา ๔
๕. การออกเสียง หมายถึง ลักษณะการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ที่ผิดเพี้ยนไปจากภาษาไทยกลาง
๖. ความหมายของคำศัพท์ หมายถึง ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ที่ใช้แตกต่างไปจากภาษาไทยกลาง
๗. ไวยากรณ์ หมายถึง การใช้ระเบียบและกฎเกณฑ์ของคำที่แตกต่างไปจากภาษาไทยกลาง
๘. ทักษะการพูด หมายถึง ทักษะทางการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในการสื่อสารโดยการเปล่งเสียงเป็นภาษาไทยกลาง
๙. ทักษะการเขียน หมายถึง ทักษะทางการใช้ภาษาของนักเรียนในการสื่อสารโดยการเขียนเป็นภาษาไทยกลาง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ในการปรับปรุงและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๒. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการวางแผนปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
๓. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจจะค้นคว้าวิจัยต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากรชีวภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย